

Posamezna številka 6 vinarjev.

„DAN“ izhaja vsak dan — tudi ob nedeljah in praznikih — ob 1. uri zjutraj; v ponedeljkih pa ob 8. uri zjutraj. — Naročnina znaša: v Ljubljani v upravnistvu mesečno K 1'20, z dostavljanjem na dom K 1'50; s pošto celoletno K 20'—, polletno K 10'—, četrtletno K 5'—, mesečno K 1'70. — Z inozemstvom celoletno K 30'—, — Naročnina se pošilja upravništvu.

Telefon številka 118.

DAN

NEODVISEN POLITIČEN DNEVNIK.

Posamezna številka 6 vinarjev.

Uredništvo in upravništvo:
Učiteljska Tiskarna, Frančiškanska ulica št. 8.

Dopisi se pošiljajo uredništvu. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo, rokopiši se ne vračajo. Za oglaševanje plača: peti vrsta 15 v, osmrtnice, poslana in zahvale vrsta 30 v. Pri večkratnem oglaševanju po-
pust. — Za odgovor je priložiti znamko.

Telefon številka 118.

Črtice iz slovenskega političnega dela in boja.

Stopil sem v knjigarno in sem si kupil brošuro, ki je izšla pod gornjim naslovom. Stane 80 vinarjev, in založil jo je »Mariborski Sokol«. Napisal jo je Pavel Poljanec. Mislim sem si: Starišče krajerjev stane avstrijske veljave, — to človek plača — saj gre dobiček za mariborskega sokola in podpre s tem naše boreče se brate na severu — tudi če morebiti brošura ni nič posebnega. Ko pa sem brošuro prelistal, sem je bil zelo vesel in sem želel, da bi tudi drugi, ki pojejo mimo te ali one knjigarne sledili mojemu zgledu.

Brošura obsega 48 strani in popisuje razvoj našega političnega življenja od l. 1848. Čitali smo te članke kot podlistek v »Slogi« pod naslovom »Šestdeset let političnega življenja na Slovenskem«. Dobro je, da se pogosto oziramo nazaj v dogodke preteklega pol stoletja. Za splošni pregled političnega boja v Avstriji smo rabili Charmatza, danes pa imamo precej domačih del, ki bolj in bolj pojasnjujejo razvoj našega dela in boja za obstoj in napredek. Pisatelj našteva na prvi strani dela: Apiha, Lončarja, Ilesiča, Vošnjaka, Tume i. dr. To bo izborno služilo onim, ki bodo iskali virov, da natančneje spoznajo naše razmere.

Knjiga je pisana poljudno, objektivno in pove vse, kar je vsakemu potrebno vedeti. Nevarno je iti naprej in ne ozirati se nazaj — ohraniti moramo zveze s preteklostjo, ker hrani za nas masikaj poučnega.

»Mariborski Sokol« je založil tudi nekaj drugih brošur, ki bodo primerne za naše mlade ljudi. Izdal je n. pr. kratko zgodovino slovenskega naroda, ki bo dobro došla našemu narodu in »Telovadne igre«, ki bodo dobro služile pri telovadbi na kmetih in na prostem. Mislim da je naša dolžnost, da se take stvari podpirajo — posebno, če je dobiček namenjen za stavbo sokolskega doma v Mariboru.

Prijetno je gledati to našo preteklost, ki ima v sebi toliko lepega in toliko grdega. Majhen narod smo in vendar smo izbojevali velik boj. Velik boj na zunaj in na znotraj.

Kako lepo se glasi poziv, ki ga je izdala l. 1848. dunajska »Slovenija«, ki se je osnovala iz ljubezni do domovine ter si določila sledeče cilje.

1. Politično razkropljeni Slovenci na Kranjskem, Štajerskem, Primorskem in Koroškem, ki so en narod, naj bi se združili v enotno kraljestvo z imenom »Slovenija«, ki ima svoj deželni zbor v Ljubljani. Združeni Slovenci bi bili cesarju močna opora, kajti Bog ve, ali ne bo kmalu treba pomoči.

2. Slovenski jezik naj ima v Sloveniji iste pravice, ki jih ima nemški v nemških.

3. Slovenija bodi nerazdružljiva del avstrijskega cesarstva, ne pa nemškega. Slovenci nočejo, da bi bile njihove dežele zastopane v nemškem zboru, in samo oni zakoni so zanje obvezni, katere jim da cesar z njihovimi poslanci.

Tako smo govorili l. 1848. In potem so prišli časi bojev... Trgali so od nas kos za kosom. Leta 1866. so vzeli Italijani beneške Slovence in so jih odtrgali od skupne domovine. l. 1867. so vzeli ogrske Slovence Madžari in so bili prepuščeni mažarizaciji, da je danes le malo ostankov od njih. Mi pa — kar nas je ostalo — smo ostali ločeni po pokrajinah: Koroška, Štajerska, Kranjska, Primorska — vsaka pokra-

jina se je bojevala zase. Redki so bili oni jasni trenutki, ko je od Drave do Adrije odmeval en glas...

Mislil, da bi taka brošura, ki govori o bojih za slovenske pravice tekom pol stoletja, bila najbolj zmožna, da budi misel skupnosti, in da dviga glave in srca na skupno delo!

Rekli bode: to so znane stvari. Niso znane! Mi živimo v vsakdanji politiki in ljudem manjka pregleda v preteklost. Glasovi o brez-ciljnosti se oglašajo zato, ker premalo kažemo od kod in kam. Krizo bomo premagali s tem, da gremo na boj za velikimi cilji, ki so jih začrtali naši buditelji in bojevniki iz časa taborov. Ozi-veti je treba med našo mladino spomin na ono dobo.

Zato pozdravljamo delo Mariborskega Sokola in želimo, da dobi povsod odmeva!

Za slovensko gledališče.

Prejeli smo: Kadar grem mimo lepe stavbe našega slovenskega gledališča, me obide ve-selo čuvstvo zadovoljnosti: Imamo nekaj, kar moremo svetu pokazati... Narod brez gleda-lišča bi pokazal nizko stopinjo svoje kulture. Ako pride tujec v Ljubljano, bo nas sodil po našem gledališču. Smisel za gledališče kaže — smisel za kulturo. V gledališču se najbolj po-kaže javno kulturno življenje, itd. Take misli me obidejo.

Zadnjič pa sem se spomnil, da je bila sreča za nas, da smo imeli pred nekaj leti več smisla za kulturo nego sedaj. Spomnil sem se, kaj bi bilo, ako bi ne bili pred četrto stoletjem — se-zidali svojega deželnega gledališča. Ako bi se to ne bilo takrat zgodilo — t. j. ako bi l. 1892. ne bili slavnostno otvorili hram slovenske Ta-lije — bili bi morebiti še danes narod brez gle-dališča. Pomislite kaj bi bilo, ako bi danes de-želni zbor sklepal o tem, ali naj se zida gleda-lišče — ali ne. Po skušnjah sedanjih časov lahko sodimo — da bi deželni zbor nikjer ne našel denarja za tako našo kulturno potrebo — ali pa bi ga zidal — le za eno stranko. Človeka postane skoraj sram, ko se spomni na to kulturno mizerijo.

Pomislimo na druge narode: (pri nas sicer pravijo, da se ne bi smeli primerjati z dru-gimi — to je napačno: moramo se primerjati in meriti ter urediti svoje razmere v razmerju z drugimi): Češki narod je zbral za svoje Na-rodno gledališče en cel milijon goldinarjev — in ko je gledališče takoj po otvoritvi l. 1882. po-gorelo — je zbral češki narod pod geslom: »Narod sebi«, tekoma par mesecev novih milijon goldinarjev, da bi pokazal, da je ni sile, ki bi mu uničila njegovo narodno gledališče. Ta lju-bezen do gledališča je ostala in danes imajo vsa češka mesta lepa nova gledališča.

Mesto Vinagradi so pred nekaj leti posta-vili novo gledališče za pol milijona kron — (de-želni odbor češki seveda ni tako barbarski, ka-kor naš, da bi prepovedal staviti kulturne za-vode!)

Tako smo bili torej srečni, da je bilo pri nas pred 20 leti še toliko idealizma, da smo spo-štovali umetnost in poskrbeli zanjo, kolikor je bilo v naši moči. Že zadnji članki v »Dnevu« so pokazali, kako lepo smo napredovali in koliko se je storilo za gledališče. In ravno sedaj, ko smo z igalskimi močmi prišli do resne sto-pinje, ko smo razpolagali z izbornimi umetni-skimi silami — tedaj naj vse propade. V Trstu se dviga gledališče, v Celju se igrajo igre, v Mariboru se trudijo naši diletanti, da bi vzdr-

žali stalno gledališče — in Ljubljana, središče Slovenije naj bo brez gledališča??? Pa se bo reklo gledališče bo tako ali tako. Ako ne bo v deželnem gledališču predstav, bodo na Ljud-skem odru in pa v nemškem gledališču, ozi-roma: za silo se morebiti sestavi osebje za de-želno gledališče. Mi pa pravimo, da potrebujemo slovensko gledališče, ki bo vsaj na tej sto-pinji, kakor je bilo v pretekli sezoni. Ko se je sezidalo nemško gledališče, se je mislilo, da se bomo povzpeli tako daleč, da bomo imeli osem-mesečno sezono in vsak dan predstave. Na-mesto tega napredka preti propad... Ali ni to žalostno? Naša sveta dolžnost je, da rešimo gledališko krizo dobro in častno in da združimo vse svoje sile, da bo Ljubljana kot središče do-movine dostojno kazala pred svetom naš na-predek v gledališču.

Italijansko-turška vojna.

Turška vlada je izročila velesilam odgovor na njih mirovno intervencijo. Vsi prigovori po-slanikov, energični nastop Italijanov pred Dar-danelami, alarmujoče vesti iz vseh balkanskih držav niso pomagale ničesar. Turčija vstraja dosledno na načelu, da brez preklica aneksijskega dekreta ni govora o miru. Velevlasti, ki so šle v svojih mirovnih akcijah do skrajnosti, da dosežejo temelj mirovnih pogajanj, so sedaj spoznale, da je diplomatska umetnost sedaj pri kraju, da more odsej odločevati le oborožena moč. Nevtralnost, ki so jo izjavile velesile, brani istim podvzeti nove korake, ostati morajo na izrečenem stališč, seveda dokler niso oškodovane v svojih lastnih interesih. S zaprtjem Dar-danel, pa odpade za vse velesile ta preteza in iz nevtralnosti se lahko preide v ofenzivo! V današnjem kritičnem položaju je proglašena nevtralnost do formalnega pomena, ker niti ena država ne bo ostala v nevtralni rezervi in v onem trenutku, ko Italija začne s svojimi dalekosežnimi akcijami v Dardanelah. S ponesre-čeno akcijo glede mirovnih pogajanj je dana Italiji popolnoma prosta pot glede nadaljnjih podhvatov.

Turški odgovor na intervencijo velesil se-stoji iz štirih delov. V prvem delu se navaja točno stališče, ki ga je zavzela turška vlada glede na mirovna pogajanja. V drugem delu se navajajo vzroki, ki so doveli vlado in sultana do sklepa, da ne more biti govora o zahtevi ita-lijske vlade, po kateri naj odpravi Turčija svoje vojne moči iz anektiranih provinc. Tur-čija se zahvaljuje velesilam na posredovanju, ker v njih vidi stremljenje za prosopeh miru in civilizacije. Nadalje podaja Turčija v svoji noti zgodovinski razvoj konflikta, ter dokazuje, da je bil italijanski ultimatum brez vsake pravne podlage, da pa je celo Turčije takrat odgovorila v načinu, ki je omogočil še nadaljna pogajanja. A Italija je odgovorila z orožjem. Pravica v tem konfliktu je očitno na strani Turčije to pa že zato, ker je Italija tudi med onimi velesilami, ki so se zavezale, da skrbje za ohranitev enotnosti Turčije. Dalje navaja vzroke zakaj Turčija ne more odpoklicati svojih vojskih moči iz anektiranih provinc; ugledu Turčije bi neizmerno škodovalo, ako bi sedaj

odpoklicala svoje moči, bila bi pa tudi skrajna nevhvaležnost napram domačinom, ki so vstali tako enodušno in se borili proti italijanski eks-pediciji. Ako sedaj Turčija odpokliče svoje čete, tedaj pusti z nevhvaležnostjo na cedilu doma-čine! Turčija pa ne more prepustiti obe svoji provinci brez vsakega vzroka Italijanom, ki doslej niso priborili nikakega večjega uspeha na tripolitanskem bojišču! Kljub aneksijskemu dekretu, ki je popolnoma neutemeljen, je Tur-čija danes gospodarica v deželi pa tudi polo-žaja. Turčija stoji danes na stališču, da ne more niti za ped umakniti svojih zahtev, tedaj tudi ne more pristati na odstop provinc, ki tvo-rijo temelj otomanskega cesarstva. Turčija more pristati na mirovna pogajanja le v tem slučaju, ako mirovna pogajanja jamčijo za neizpremenjen obseg turškega cesarstva. Iz teh razlogov je turška vlada bila primorana, da od-kloni mirovna pogajanja veseles!

S tem odgovorom turške vlade je poglavje o mirovnih prizadevanjih končano in skoro iz-sledi zadnja in odločilna epoha v turško - ita-lijskem konfliktu, epoha, ki jo je Italija naka-zala s svojim prvim pohodom pred Darda-nelami.

DOPISI.

Zagorje ob Savi. Nimamo navade, da bi kaj kritizirali, ali tudi tega se moramo navaditi. Kaki ljudje da so naši narodnjaki se razvidi najbolj izza zadnjih volitev občinskega odbora in žu-pana. Pri odborniški volitvi se je še ravno ka-kor se mora, a pri volitvi župana so se pa moža-karji potegovali za stolec kakor otroci, ki ho-čejo biti povsod prvi. — Vsak bi rad nosil ime župan, a da bi delal, do tega jim ni razum jed-nega moža, katerega pa baje rudnik ne mara. Nastane pa vprašanje, ali smo mi volilci volili moža narodne, neodvisne kot kandidate, ali smo volili moža, ki si pustijo diktirati od rudnika, od tega največjega škodljivca slovenskemu narodu. Prijatelji, verjemite nam, da pri prihodnjih vo-litvah Vam ne bo šlo tako gladko kot sedaj, pa magari se zvežite s Petrom ali Pavlom. Tudi tega ne moremo razumeti, zakaj da se bojujete proti socialno demokratični stranki, oziroma proti njenemu voditelju Čobalu, ko vendar lahko vsak spozna, ki vsaj do pet šteti zna, da se paj-dašite na vsaki vaši prireditvi s pristaši socialno demokratične stranke, oziroma voditeljem. Ko-likokrat je že bil od Vas izdan ferman, da mora Čobal izginiti s političnega površja v Zagorju, a kakor se razvidi, se še bolj utrjuje zveza med Vami in Čobalom. Sicer gola resnica, a tem bridkejša za naše ljube liberalce. Opaža se pa tudi, da so se našli možje, ki ne odobravajo tega režima in ki bodo strli nekaj tako močan za-gorski liberalizem ter na njega podrtini posta-vili steber, ki bo kras in ponos Zagorjanov. Ob priliki se še oglasimo. Veliko nezadovoljnežev.

Zagorje ob Savi. — Javno vprašanje. Ali je načelniku zagorske posojilnice g. Tomo Ko-privcu znan brutalen napad na zgoraj omenjeni zavod v »Zarji« z dne 20. t. m.? Dalje, kaj misli g. načelnik storiti proti dopisniku omenjenega članka? Več interesentov.

Kmetiska posojilnica Ljubljanske okolice

Rezervni zaklad nad 500.000 kron.

Stanje hranilnih vlog 20 milijonov kron.

Obrestuje hranilne vloge po čistih 4 1/2 % brez odbitka rentnega davka.

LISTEK.

Pod jarmom.

Roman iz bolgarskega življenja pred osvobo-ditvijo.

Spisal Ivan Vazov. — Poslovenil Podravski. (Dalje.)

»Da, čudež, ako hočeš tako. Zaslepil je Turke. Namesto v mojo sobo, so šli v ono prvo, ki je proti dvorišču; kakor sem pozneje izvedel je prišel uprav pred menoj v kan nekak taksirdarin* Ork in ta je bil moj sosed.

* Finančni uradnik.

Zdi se mi, da mi je bil močno podoben in to je zbegalo vojaka, ki me je bil videl prejšni dan.

Rada si je oddahnila z lažejšim srcem. Čul sem trušč in spoznal, da se je zgodilo nesporazumljenje in da čez trenutek dospejo k meni... Sedaj se več ne spominjam, kako sem iztrgal eno povprečnico v oknu in skočil dol na cesto... To je, ne na cesto, marveč v potok, ki je bil zamrznjen... Led se je zlomil in jaz sem se udril do kolen v mrzlo vodo, na suho; oglašil se je strašen strel; pet, šest pušek je zagromelo z okna nad mojo glavo. Niso me zadeli. Pa sem se kot znorelec spustil v beg. Kako dolgo sem bežal v temi in kam, to mi ni znano.

»Ali so te lovili?«
»Da, iz početka sem to opažal, potem pa je prenehalo vse... Prišel sem v gorovje. Že je bila noč. Veter me je rezal v ušesa... Hlače so mi zmznile in otrpnile kakor deska.

Dve uri sem korakal proti zapadu vedno po vznožju pogorja in na pol mrtev sem dospel v vas Ovčero. Ondiso me dobri ljudje sprejeli in me ogreli... Hvala Bogu, samo eden prst na nogi mi je zmrazil... Ondi sem prebil dva tedna, toda bal sem se, da ljudje radi mene ne bi prišli v nesrečo — kajti nesreča se je povsod vlekla za menoj — in radi tega sem se preselil v Pirdop, kjer je brat Muratlijskega bil učitelj. Pri njem sem preležal tri mesece bolan, baje hudo bolan...

»Reveni Bojčo, ti si se vso zimo klatil po polju in gorovju ter si se prehladil... Ti si mučenik!« je rekla Rada sočutno.

»Zlato srce je imel ta mladenič, brat Mu-ratlijskega. Oskrboval me je kakor mati.«

»Kakšen plemenit Bolgar!« je rekla Rada ganjena.

»A velik narodnjak; dve-, trikratno mi je poplačal uslugo, ki sem jo doprinesel njego-vemu bratu.«

»A potem? Kaj se je zgodilo?«

»Ko sem ozdravil, dal mi je denar za na pot in to novo kmečko obleko ter me pospre-mil s solznimi očmi. Napotil sem se semkaj.«

»A nihče te tu ni poznal?... Bojčo, bodi vendar previden!«

Ognjanov si je snel svojo kučmo in ogr-tač. Sedaj je stopil pred zrcalo, del si kučmo na glavo, obrneno narobe, spreoblekel se tako in se dovolj spremenjen obrnil.

»Ali me poznaš sedaj?«

»Lahko si deneš tudi krinko, a jaz te bom vendarle spoznal... Poglejte ga vendar, kako me gleda!... Kako si smešen, Bojčo!« se je smejala veselo.

»Ti me poznaš, ker me ljubiš, toda drugi ljudje, kako me spoznajo?«

»Tudi on, ki sovraži, ima ostre oči; ne

šali se!«

»Za takšnega spoznavalca imam to -le,« reče Ognjanov, odgrnivši jopič in pokazavši držaja dveh revolverjev ter badalo, zatak-njeno za pas.

»Krvoločnež!« se je nasmejala Rada, »gospa Hadži RoVoama je imela prav...«

»Ako sem jaz krvoločnež — pa si ti uprav tega nasprotje, ti si kerubim.«

»Le posmehuj se revni deklici!« Ognjanov se zopet vsede.

»Nu, nadaljuj! Povej mi, kako si dospel sem. A kdo so ti Muratlijski?« je povpraševala Rada, ki je že dvakrat začula to ime.

»Brzotekov brat.«

»Tega Nemca, fotografa?«

»Da, Rada, toda to ime je napačno. Ime mu je dobri Muratlijski. On je uprav takšen Nemec, kakor fotograf. Ubežnik je iz staro-zagorske vstaje. Jaz sem mu dal streho in sem ga skrtil pod tem imenom. To je moj stari to-variš ter meni zelo vdan. Ob času potrebe se lahko zaupno obrneš vanj.« — Rada ga je pri teh besedah osupnena pogledala.

»A čemu se naj zatekam k tujim ljudem? Ne potrebujem jih... Saj veš, da živim ob tem, kar sem si od svoje plače prihranila.«

»Rekel sem, da ne bi zrla nanj kakor na kakega tujca.«

»Kje boš stanoval?«

»Jaz odidem, Rada.«

»Ti odideš? Kdaj odideš? Zopet me za-pustiš?«

»Še to noč ob dveh,« reče Ognjanov, po-gleda na uro ter jo vtakne zopet nazaj v žep svoje suknje.

Rada obledi.

»Tako kmalu odhajaš. A jaz te še dobro njsem ogledala!

»Ob svitu moram biti v K. Poslan sem in vrhu tega ne morem dati ostati v Beli Cerkvi. Žal, da še nisem vtegnil zahvaliti baj Marka za njegovo velikodušnost do tebe... ali je je mar tudi meni ni malo skazal? ... Oh, še so plemenite duše med nami, Radka, in to je tudi vzrok, da še bolj ljubim Bolgarsko... Ljubim jo tako vneto že radi tega, ker rodi takšne mične stvarice, nego si ti...«

»Bojčo, čemu odhajaš? Oh, moj Bog!... Ne, bolje bo, vzemi tudi mene seboj — tebi tre-ba iti — ti si se žrtvoval za Bolgarsko, reši me iz tega črnege mesta ter me popelji v ne-katere vas, kjer bi se videla bolj pogostoma... ne, ako hočeš, naloži tudi meni, naj delam za narod, saj sem tudi jaz Bolgarica... Tvoji ideal, Bojčo, je moj ideal in ako ti umreš za Bolgar-sko, umrem tudi jaz ob enem s teboj... Samo ločitve ne več, saj to bi bilo strašno, da bi mo-rala zopet ostati sama, prenašati toliko strahu radi tebe, neprestano poslušati črno govorico o tebi... Bog, kako je to sedaj dobro!...« Po teh besedah mu položi roko na ramo.

»Radka, tudi jaz sprevidim, da je to zelo neprijetno,« reče Ognjanov oveseljen. — »Po-godil sem, kar mi nisi rekla; tebe tukaj progajajo moji sovražniki, kaj ne? Vem, da ti člo-veška zloba ne odpusti ničesar... Ti, Rada, ti si žrtva predsodkov in človeške podlosti... Vem, da to ni le zgolj Hadži RoVoama. Ti pa vse to prenašaš molče, ti si v mojih očeh ju-nakinja in trpiteljica. Bedni angelj! Veliko delo, kateremu sem se posvetil ves, mi ne pusti niti trenutek pomisljati na-te. Velik sebičnež sem, kriv sem, odpusti, moja golobica!«

(Dalje.)

DNEVNI PREGLED.

Pogreb Josipa Gorupa vit. Slavinskega. V soboto popoldne se je vršil na Reki pogreb največjega slovenskega mecena in bogataša, Josipa Gorupa viteza Slavinskega. Tako veličastnega in sijajnega pogreba Reka še ni videla. Že okoli četrte ure se je zbirala na Viale Deak nepregledna množica ljudstva, da spremi odličnega slovenskega mecena na potu k zadnjemu počitku. Ob cesti Viale Deak je imel vitez Gorup malo enonadstropno vilo, katero si je zgradil takoj po prihodu na Reko. Okoli vile je velikanski vrt s krasnimi nasadi, ki je vreden baje milijon kron. Truplo pokojnika je ležalo v pritličju vile v sobi, ki je bila okrašena s samimi eksotičnimi rastlinami. Točno ob peti uri popoldne se je pričel sprevod, ki je bil nekaj posebnega za Reko. Sprevod je krenil iz Viale Deak. Na obeh straneh Viale Deak do stolne cerkve pa do pokopališča je stala nepregledna množica občinstva, da vidi pogreb najbogatejšega človeka na Reki. V sprevodu samem je bilo okoli 20.000 ljudi vseh stanov, od najvišje aristokracije pa do najrevnejših slojev. Žalni sprevod je otvoril pogrebec na konju. Za njim je stopalo okoli 200 otrok iz asyla, na to pa fratri in cela vrsta duhovnikov. Sledili so trije vozovi polni vencev, med njimi zelo mnogo s slovenskimi, hrvaškimi in srbskimi trobojnicami. Voz s krsto so peljali trije pari konj, na prvem zopet jahačec. Na mrtvaškem vozu je visel krasen venec pokojnikove soproge s slovenskim napisom: *Nepozaben — Tvoja Clauda*, na vrhu voza pa je bil venec z napisom: *Tvoji otroci*. Za krsto so stopali žalujoča vdova in pokojnikovi otroci in sorodniki. Za njimi so korakale mnogobrojne deputacije mest, občin, društev in raznih korporacij iz Kranjske in Trsta, katerih častni član je bil pokojnik, zastopnika reških in suških oblasti, zastopniki vojaštva in mornarice s komandantom na čelu, visoka aristokracija in nepregledna vrsta zastopnikov različnih bančnih in drugih zavodov, zastopniki društev, tovarn, večjih industrijskih in trgovskih podjetij. Zatem so korakali pomorski kapitani, mornarica, veterani, ognjegasci iz Slavine na Kranjskem itd. itd. — Ljubljansko mestno občino, katere častni član je bil pokojnik, je zastopal župan dr. Ivan Tavčar, mestni deklški licej ljubljanski, ki je bil ustanovljen le s pokojnikovim častnim darom ravnatelj dr. Mahar, podporno društvo za slovenske visokosolce »Radogoj« Janko Bleiweis vitez Trsteniški, »Slovensko žensko društvo« županja gospa Franja dr. Tavčarjeva, ljubljanskega »Sokola« dr. Berce, Dev in Cescutti, »Slovensko profesorsko društvo« in »Akad. društvo Triglav« v Gradcu prof. Vajda, postojnsko občino župan dr. Piki, občino Slavino, kjer je pokojnik na lastne stroške sezidal šolo, župan Krizaj, dalje g. Bole s posebnim odposlanstvom iz Slavine. Posebna odposlanstva so bila tudi iz Zagorja ob Savi in Železnikov in drugod, deputacija kraljevega šolskega sveta na Vrhniki, župan občine Kastav v Istri Jelušić i. dr. i. dr. Pogreba so se udeležili skoro vsi profesorji in dijaki gimnazije na Sušaku, dalje »Slovensko društvo« na Reki in vsa hrvaška in srbska društva iz Reke in Zagreba. Reška policija je prepovedala nositi slovske znake in kroje, slovenskih, hrvaških in srbskih vencev seveda ni mogla prepovedati. Truplo velikega slovenskega mecena so položili v roditeljsko grobnico. Josipa Gorupa viteza Slavinskega torej ni več, toda duh njegov bo živel in tudi mora živeti vedno med nami.

Jurjevanje na ljubljanskem Gradu. Včeraj je bilo — lahko rečeno — pol Ljubljane na ljubljanskem Gradu. To je lepo znamenje, da ima naše meščanstvo — vsi sloji še smisel za stare lepe ljubljanske navade, da si rado ogleda z Grada lepo ljubljansko okolico in da rado pri tem daruje mal dar domu na altar. Sicer ni bilo cel dan jasno — popoldne je bilo lepo — toda oblaki so obljudljali dež. Pa vendar do 30.000 ljudi je bilo včeraj na Gradu. Popoldne je bilo seveda manj obiskovalcev — popoldne pa so se vsipale cele trume na vrh. Tam so napolnile okope, na stolpu je bilo polno in na dvorišču je bila seveda gneča. Posebno okoli paviljonov. Ne bomo naštevati vse velenjene dame, ki so sodelovale v paviljonih, naj bo dovolj, če vse vprek pohvalimo. Na vseh krajih grajskega dvorišča se je oglašalo petje naših pevskih zborov, ki so želi pohvalo s ploskanjem. Vsi ki so posetili grajskega sv. Jurija so bili zadovoljni; posebno nas veselilo, da je bilo toliko našega preprostega meščanstva. Za ples je bilo preskrbljeno in za zabavo tudi. V poznem večeru so se vračali zadnji Jurjevci z Grada, — nekoliko v jurjevskem razpoloženju — pa vendar v zavesti, da sv. Jurij prinese naši šolski družbi zopet lep pomladanski prispevek.

Slovesna instalacija praškega župana doktor Groša. V soboto popoldne se je vršila na zelo slavnosten način instalacija praškega župana dr. Groša. Ceremonije je vodil sam češki cesarski namestnik knez Thun, ki je izrazil željo in nado, da bodo pravna pogajanja med Čehi in Nemci kmalu in sicer ugodno končana. Župan dr. Groš se je zahvalil knezu Thunu, da ga je cesar potrdil novoizvoljenim praškim županom in naglašal, da Čehi sicer že sporazuma z Nemci, toda samo na podlagi popolne narodne enakopravnosti na vseh poljih. Prvič se je zgodilo, da je praški župan pri slovesni instalaciji govoril samo češki. Dosedaj je župan kraljevskega mesta Prage pri tej priliki vedno spregovoril tudi par nemških stavkov. Župan doktor Groš je s svojim korakom hotel pokazati in manifestirati samočeški značaj Prage, kar je vzbudilo med občinskimi svetniki in občinstvom na galeriji velikansko navdušenje. Nemci se seveda radi tega pene same jeze in odločno protestirajo proti »nečuvencemu« atentatu na enakopravnost Nemcev v Pragi, toda pomagalo jim tako nič ne bo.

Občinske volitve na Dunaju. Za uslugo, da so pripomogli krščanskim socialcem pri dopol-

nilnih občinskih volitvah na Dunaju do tako ne pričakovanih uspehov, se »Reichsposta« zahvaljuje nemškemu nacionalcem na prvi strani lista. Nemški nacionalci, oziroma napredni izdajalci so v resnici lahko ponosni na to hvaležnost od strani krščanskih socialcev. — Pri ožjih volitvah iz tretjega razreda v Ottakringu je zmagal socialistični kandidat David proti krščanskemu socialcu. Tudi v okrajno zastopstvo za isti okraj so zmagali socialisti, ki so prodrli z desetimi kandidati.

Kap je zadel včeraj g. Poklukarja, lastnika Blaznikove tiskarne v Ljubljani.

Umrl je g. Ivan Hübscher, krojač. Pogreb bo danes popoldne ob 5. uri. P. v. m.

Smrtne obsodbe. Porotno sodišče na Dunaju je enoglasno obsodilo kočijaža Iv. Schütza radi umora in izsiljevanja neke deklice v smrt na vešala. — V Monakovem je bil radi umora neke 11letne deklice obsojen v smrt slikar Speckner.

Državnozbornski poslanec Ulrich umrl. V Novem Jičinu je umrl češko-nemški državnozbornski poslanec inženir Ulrich. Bil je član nemškega »Nationalverbanda« in je pri zadnjih volitvah le z največjo težavo prodrl proti socialističnemu kandidatu.

Morilec očeta — oproščen pred sodiščem. Pred porotnim sodiščem v Brnu se je zagovarjal te dni 16letni Franc Ružička, ki je ubil svojega očeta s sekuro v spanju. Vzrok njegovega koraka je bilo nenavadno surovo postopanje očeta z ženo. Oče je bil skoro vedno pijan. Obtoženec, ki se je takoj po uboju sam javil sodišču, je priznal pred poroto svoje dejanje in izjavil, da sam ne ve, kaj ga je gnalo k strašnemu zločinu. Mati obtoženca je naglašala, da mož ni samo nje vedno mučil, ampak vedno na nečloveške načine tudi otroke. Županstvo je oddalo o umorjenem najslabše spričevalo. Ko so težko ranjenega Ružičko odpeljali v bolnišnico, si je vsakdo mislil: »Da bi vsaj ne prišel več nazaj.« Porotniki so krivdo zanižali, nakar je bil morilec oproščen.

Kinematograf »Ideal«. Danes zadnji dan res krasnega sporeda. Omeniti je treba posebno dramo »Dolžnost« iz življenja ruskega zdravnika in velekomično sliko »Fric in Max Linder«. Zvečer v Ljubljani toliko priljubljena opereta »Mamselle Nitouche«, ki je v filmu kot veselo igranje res senzacionalna. Jutri velika senzacijska življenska drama »Predzrna igra«. Umetniški film prve vrste.

Idrija.

Gasilna straža v Idriji priredi dne 5. maja zvečer veselico z godbo in plesom pri Didiču. Lahko pa v klerikalnem hotelu prepovedo plesati.

Perutninarstvo za Idrijo in okolico. Registrirana združba z omejeno zavezo, se je glasom razglašala v uradnem listu z dne 25. t. m. razdružila. Upniki naj se oglase pri zadrugi.

Trst in Primorje.

Pred nekako dvema leti se spominjamo, da smo imeli priliko govoriti z vrhlim narodnjakom iz Istre o tamošnjih razmerah. Porogljivo se nam je nasmejal, ko smo ga svarili pred prezaupljivostjo nasproti klerikalizmu in nasproti isterskim duhovnikom. Ščutil je z vsvo odločnostjo istrsko duhovščino, da ona nikdar ne bo dovolila, zavladati v Istri tako nenarodnemu klerikalizmu, kakor vlada na Kranjskem. Ščutil je duhovščino, da si ni bil klerikalec in je bil odločno narodnega in naprednega mišljenja. Pa časi so se izpremenili. Klerikalizem je prodrl v Istro in je dobil tam tal, kakor na Kranjskem — ker se ga niso pravočasno obranili. Duhovščina se je v trenutku, ko se je začutila sigurno, lepo odkrila v pravi barvi, narodni voditelji pa so postali odvisni od nje in od kranjskega bojkotnega klerikalizma. Vsa nagota hinavskega klerikalizma se je pokazala posebno z ozirom na simpatije do Hrvatov v zadnjem času na Dunaju, ko je dr. Šušteršič lepo pustil hrvatske poslance svojega kluba na cedilu, ko se gre za hrvatsko stvar, a jih je znal dobro izrabljati, ko je šlo za njegovo osebno korist. Sedaj šele so izprevideli tudi pravo sliko istrski slogaši. Spoznali so, da so narodni voditelji napravili velik narodni greh, ko so se dali voditi od isterske duhovščine. Čuje se glas — Mahnič in šele sedaj so spoznali, da je res duhovščina vodena po intencijah škofa krivda sedanjim škandalom in blamaži narodnih voditeljev na Dunaju. Mi smo pa to že v začetku povdarjali in nam je le žal, da je naše spoznanje prodrlo tudi v dejstvo šele sedaj, ko je že skoro skrajni čas, da se prične resno razmišljati o prodiranju klerikalizma v Istro. Gotočno pa je, da se istrsko ljudstvo ni še prepozno vzbudilo in je še čas, da popravi svoje napako. Kakor je videti, so vsi znaki za to že tu in nam je v Istri pričakovati v tem oziru močnega preokreta, več brižnosti in pozornosti ter manj zaupljivosti.

»Narodna delavska organizacija« in »Zveza jugoslovanskih železničarjev« priredita v priliki proslave delavskega praznika prvega majnika v sredo, 1. majnika t. l. ob 9. uri popoldne velik manifestacijski shod v dvorani »Narodnega doma« v Trstu. — Po shodu se bo vršil manifestacijski obhod po mestu z godbo, NDO in društveno zastavo. Popoldne ob 2. uri zbirališče pred »Narodnim domom«, odkoder bo odhod točno ob 2. in pol pop. z godbo NDO in društveno zastavo na velik vrt kons. društva »Jadrani« pri sv. Jakobu, kjer se bo vršila velika veselica z godbo, petjem, plesom itd. Pri veselici in plesu svira godba NDO pod vodstvom g. Majcena. Sodelovalo bo več pevskih društev. Vstopnina na veselico 40 vin, za osebo, k plesu 10 vin. komad.

»Dan« v Trstu. »Dan« se prodaja v Trstu v sledečih tobakarnah: Miramar — Može. — Rojan: Geržina, Vivoda. — Belvedere: Mago, Hreščak. — Vojaški trg: Lavrenčič, Sekovar. — Gappa: Bajc. — Fontana: Trevisan. — Sv. Ivan: Železnik. — Fabra: Pippan. — Gol-

doni: Bevk. — Barriera: Gramaticopolo. — Del Rivo: Rankelj št. 22., Bruna št. 44. — Industrija: Segulin. — S. Marco: Rončelj. — St. Martiri: Bruna. — Covana: Bilan. — Campo Marcio: Rannacher. — Drž. kolodvor: Schimpf. — Grunculo: Retinger. — Južni kolodvor: Schmelzer. — Bazovica pri Trstu: Iv. Treven. V ulici Sette Fontane, v tobakarnah Moraro in Pupio. — Kupujte »Dan«, ki je najboljši splošno slovenski neodvisni politični dnevnik.

Čitalnica pri sv. Jakobu v Trstu razpošilja sledeče vabilo: Bratsko društvo! Težka je bila borba tržaških Slovencev pred 10 in več leti. Bili so hudi časi, ko ni smel Slovenec brez nevarnosti kazati javno svoje narodnosti; hudi pa posebno zato, ker je ljudstvo brez prave organizacije in pomanjkanja društev tavalno v mrtvilo, ne meneč se za narodno težnjo.

Sčasoma se je pa po zaslugi požrtvovalnih rodoljubov začela orati ledina: ustanavljati razna društva; potom katerih se je začela čimdalje bolj širiti narodna zavest.

Danes po preteku desetletij neumornega dela pač lahko ti rodoljubi in društva s ponosom gledajo na velik napredek tržaškega Slovenstva.

Med društva, ki so orala ledino, moramo pač šteti tudi Šentjakobsko Čitalnico, ki je skozi 11 let svojega obstanka stala vedno neumorno na braniku. S čitanjem, predavanji, petjem, igrami, operetami, koncerti in glasbo je priklenila marsikateri že izgubljeni člen zopet k narodni verigi.

Ob desetletnici je lansko leto nameravala prirediti veliko slavnost z razvitem društvene zastave, ki naj bi pričala o velikem razvoju tržaškega Slovenstva posebno v zadnjih desetih letih.

Znane neizgode so Čitalnici preprečile nameravano slavnost ter jej povzročile še veliko materijelno škodo.

Lani odnešeno slavnost razviti zastave priredi letos dne 2. junija.

Podpisani odbor se nada, da se vsa br. društva, ki so lansko leto obljubila svoje sodelovanje, odzovejo tudi letos tej prošnji; nadeja se pa tudi, da se tem pridruži še lepo število onih društev, ki lani niso mogla sodelovati.

Bratska društva! Dan 2. junija bodi tržaški narodni praznik. Kdor more, naj ta dan prihiti v Trst v to našo skupno svetlo točko. Ta dan naj se zbere v Trstu narodna armada, iz vseh slovenskih dežel, ki naj priča, da tržaški Slovenci v svojem boju niso osamljeni.

Dragi bratje! Pridite ta dan v Trst, da se skupno navdušimo za skupne cilje.

Ne moremo vam, žal, še prirejati sijajnih sprejemov; sprejmemo vas pa z bratskim, rodoljubnim srcem in bodite uverjeni, da storimo vse, da vam bo to bivanje med nami prijetno.

Bratska društva, ki se udeležijo slavnosti, naj blagovole javiti podpisnemu do 15. maja svojo udeležbo, kakor tudi br. društva zbor in skladatelja. Vspored določimo pravočasno.

Na svidenje torej dne 2. junija pod novim praporom, ki naj vodi tržaške Slovence do novih zmag. — Za odbor Čitalnice pri Sv. Jakobu: Vinko Engelman, t. č. predsednik. Josip Pečar, t. č. blagajnik. Čotič Rudolf, t. č. tajnik.

Frivolna igra. Iz Trsta smo prejeli: Slovenci smo pač pasje pleme. Prirojena nam je nevošljivost in največje je ta spojena še z zlobo in samogoltnostjo. Če vidimo, da se komu boljše godi, pa smo mu že nevošljivi in intrigramo proti njemu. Dobe se pa tudi posebne vrste ljudi, ki jim je prirojena lastnost, da na »tujem« ozemlju napravljajo razpor in sovražstvo med domačini in »tujci«; pobijajo »tujce«, da se prikupijo domačinom in se na račun »tujcev« skušajo — tudi kot »tujci« — okoristiti. To je vse mogoče v Trstu, kjer vsa zloba prej zmagaja — nego resnica. Frivolna igra! Tam dohtari nedosegljiv kritik, ali bolje rečeno kritikus, ki izkritizira vse, sam pa ne dela nič — razven kjer gre za poveljevanje njegove osebe. Zopet frivolna igra! V »Edinosti«, dne 26. t. m. čitamo dopis in naravnost žaljiv napad na državne učitelje v Trstu. Zlobni namen dopisnika, ki si je nadejal krinko »učitelja«, a bržčas tudi sam je iz državnega korita, se razvdi že iz tega, da piše v politični dnevnik. Namen mu je torej svitelji kot solnčni žarek: zlobno hujskanje državnih poslancev zoper državne učitelje in skoro bi rekli učiteljsko sploh. Če pa je pisan v »Edinosti« res le do ubogega naslova, potem pa spada prav med Aberdrie. Čudimo se pa »Edinosti«, da daje potuho takemu pisaštvu. Sicer smo že imeli parkrat priliko spoznati, da »Edinost« ni učiteljsvu naklonjena in je že večkrat priobčila prav žaljive stvari za učiteljsvo in ga prav rada postavlja v slabo luč. Pa bodi, da »Edinost« zopet tem potom hoče zafrkniti le en del slovenskega tržaškega učiteljsva, ji povemo odkrito, da njena pot ni prava. Najsi prinese dopis še taka »persona gratissima«, ga je presoditi objektivno, pa ne v sled najnižjih želočnih instinktov in osebne častiželjnosti ene osebe žaliti in zafrkljivo sramotiti nad dvajset prizadetih učiteljev. Ne zamermimo toliko dopisniku »Edinosti«, če že ima tako skisane nazore, pač pa bi prosili uredništvo »Edinosti«, da tudi malo presodi ne samo, kdo piše, temveč tudi: kaj piše!

PROSVETA.

Vojvodinja Kranjska v predzgodovinski dobi. (Spisal Jernej Pečnik.) Znani starinoslovci Jernej Pečnik je izdal malo brošuro, ki obsega 30 strani, in stane 50 vinarjev. Jernej Pečnik je pri nas znan po vsej deželi, saj ga skoraj ni kraja, kjer bi ne bil razkopaval. Pečnik sam piše v Predgovoru: Mnogo sem se trudil v življenju pri iskanju predzgodovinskih stanovanj in grobišč. Prehodil sem celo deželo, obiskal vse hribe in gozde ter dosti natanke vse preiskal. Kopal sem za deželni muzej »Rudolfinum« v Ljubljani in c. kr. dvorni muzej na Dunaju, kamor sem najdene starine izročal. Pri izkopavanju starin mi je bila sreča mila; nakopal sem

na tisoče in tisoče starin iz predzgodovinskih in rimskih grobov, katere danes dičijo omenjena muzeja. Svoje izkušnje in raziskovanja je Pečnik popisal po raznih listih, v »Izvestjih« in po dnevnikih. Kar nam podaja pisatelj v svoji brošuri, je nekaj pregled vseh grobišč na Kranjskem, pri katerih je Pečnik sam sodeloval. Jernej Pečnik je osivel v službi starinoslovstva in je s pravo ljubeznijo do stvari preiskoval naše kraje, ki so bogati na starinah. Saj so šli svetovni prehodi čez našo domovino. Zato bo ta knjižica marsikoga zanimala. Imamo, na kratko povedano, vse, kar nam kažejo izkopine. O prvih prebivalcih piše Pečnik: Prvi ljudje, ki so prišli na Kranjsko, so se naselili na ljubljanskem barju. Pred več tisoč leti je stala po vsi ravnini, kjer je Ljubljana, in po okolici proti lgu in Vrhniki voda. Ljudje so si naredili svoje bivališča na kolih — stavbe na kolih imenovane. Visoka drevesa so zabili v zemljo, in na vrh teh so postavili stanovanjšča. Težavno je bilo to delo; takrat še niso poznali nobene kovine, le kamenje in kosti od živali so rabili za orodje. Da so podrli drevo, so morali dolgo časa kuriti pri drevesnem deblu, da so ga požgali. Podrti drevo so tolkli na jednom koncu toliko časa s kamenitimi sekirami, da so ga nekoliko priščili. Tako drevo so potem zabili v zemljo. Ker so pa takih dreves mnogo rabili, so na vrhu teh položili tramove, si napravili stavbo in se tako branili tudi pred zverjo. Po vodi so se vozili v čolnih, katere so si naredili iz debelih dreves. Te so namreč toliko časa izžigali v sredini debla, da so dobili precejšnjo luknjo. — Prebivalci so se hranili le z živalskim mesom. Kakor izkopine kažejo, so se ljudje naselili šele v halstetski dobi na Kranjskem. Za bivališča so si izvolili višine, griče (hribe), največ po Dolenjskem. Odkod so prišli nam ni znano. Hribe so zagrabil okrog in okrog z debelimi hlodi. Te so globoko v zemljo zabili, opletli s protjem in z ilovico ometali; kjer pa niso mogli zabiti hlodov v zemljo, so jih obložili s kamenjem po več metrov visoko. To so bile njih trdnjave, kjer so se branili pred sovražnikom, branili pred divjo zverjo. Takih trdnjav je bilo vedno več, ljudstvo se je množilo in rastle, dežela je bila precej gosto naseljena. Ni bilo skoraj hriba, zlasti na Dolenjskem, ki bi ne bil obljuden in utrjen. Ker sem našel do 500 bivališč na Kranjskem iz te dobe, je razvidno, da ni bila nobena dežela tako poseljena pred Kr. kakor kranjska dežela. To ljudstvo je gotovo več kot 1000 let pred Kr. dospelo na Kranjsko. Tako popisuje Pečnik razne kraje, posebno izkopine na Gori pri Smarju, na Vačah, pri St. Vidu itd. Na kratko sledi popis najvažnejših rimskih mest. Kranj, Ljubljana (Emona), Trojane (Adrante), Drnovo pri Krškem, Trebnje, Grublje pri St. Jerneju, Vrhnika; Kočevje in Novo mesto. — Prazgodovinski narodi so imeli tudi svoje kralje; ako je kralj umrl, so ga pokopali z njegovim konjem in z vsem orožjem. Pečnik je izkopal več takih kraljev. Sam piše: Kralja so imeli tam, kjer je bilo veliko ljudi skupaj. Kralji je bil: 1. Na Magdalenski gori pri Smarju, kjer smo jih več izkopali. 2. V Vačah pri Litiji, gori na višini, kjer je bilo več pokopanih. 3. Pri Zatični, v gozdu je bilo utrjeno stanovanje. 4. Pri vasi Korita, fara Dobernič. 5. Nad Miniško vasio so imeli tudi svojega kralja (pri Toplicah na Dolenjskem). 6. Pri vasi Vinkovrh pri Dvoru pri Žužemberku na Dolenjskem. 7. Pri vasi Brezje, fara Trebelno. 8. Pri fari Podzemeli, na hribu Kučar so tudi prebivalci imeli svojega kralja. 9. Vini vrh pri Beli cerkvi je bilo največje prazgodovinsko stanovanje, kjer so imeli — kakor sem omenil — tudi kralja. Po vseh teh krajih, ki sem jih našel, sem našel ostanke pokopanih kraljev, kakor čelade in druge znamenite ostanke, ki so jih priložili mrtvim kraljem. — Tako najdemo v tej knjižici mnogo zanimivega in jo priporočamo vsem, ki se zanimajo za zgodovino naše domovine.

DRUŠTVA.

Slovensko planinsko društvo. Občni zbor »Slovenskega planinskega društva« se je vršil v soboto v »Narodnem domu«. Poročila ne moremo priobčiti, ker tudi nismo dobili nikakega povabila, oziroma naznanila. Zakaj je to dobro, ne vemo!

Slovensko pevsko društvo »Ljubljanski Zvon« je imelo v petek zvečer v društvenih prostorih svoj letošnji občni zbor. Predsednik g. dr. Anton Švigelj pozdravi vse navzoče, imenoma g. prof. Pavla Kozino, kot pevovodjo Zveze slov. pevskih društev in Pevske župe za Ljubljano in okolico, zastopnika podpornih članov g. Podkrajška in časnikarske poročevalce. Spominja se nato v minulem letu umrlih podpornih članov, omenja važnost ustanovitve ženskega zbora in graja mržnjo ljubljanskega občinstva do priredb ljubljanskega Zvona, ki se trudi za napredek v pevskem oziru. G. dr. Kozina povdarja v daljšem govoru, da je naloga pevskih društev dandanašnji drugačna, kot je bila včasih in konstatira, da Lj. Zvon pridno napreduje. Upa tudi, da bo Lj. Zvon vedno rad sodeloval pri koncertih Lj. pevske župe. — Vestno in skrbno tajniško poročilo je podal g. J. Zorko. Iz njega posnemamo sledeče: Društvo šteje 280 članov, med temi 40 pevcev in 28 pev. Zbor je imel tekom leta tri večje nastope, sodeloval je pa tudi pri nešteti narodnih priredbah. Odbor je imel 24 rednih in več izrednih sej. Tajniško poročilo se je odobraval vloženo na znanje. Prav tako poročilo blagajnika g. J. Lumberja, ki izkazuje 4335 K dohodkov in 3991 izdatkov, torej 344 K pribitka. Na predlog pregledovalca računov g. Ante Pintarja je podelil občni zbor blagajniku absolutorij, pevovodju g. Zorko - Prelovcu pa izrekel ob hrupnem odobravanju topla zahvalo za njegov trud. Per acclamationem je bil nato izvoljen nov odbor: predsednik g. dr. Anton Švigelj; podpredsednik g. Zorko - Prelovci; tajnik g. Janko Zorko; blagajnik g. Jakob Lumber; odborniki gg. Josip Jamnik, Avgust Heuffel, Slavko Pipp, Alojzij Lombar, Angelo Sattler in Slavko Gärtner; revizorja gg. Ante Pintar in Slavko Zor; zastavonoša g. Slavko Pipp. Med raznoterostmi se je zahvalil društveni pevovodja moškemu in ženskem zboru za njegovo vztrajnost in potrpežljivost in ju

pozval na resno delo v bodočem letu. Ko je še g. Juvan navdušil člane pevskega zbora za redno pohanjanje skušenj, je po sklepnih besedah g. predsednik zaključil lepo vspeli občni zbor. —č.

Najnovejše vesti, telefonska poročila.

DRŽAVNI PRORAČUN.

Dunaj, 28. aprila. V političnih krogih se sklepa, da je parlamentarni položaj jako kritičen, na eni strani preti vedno pripravljenost Dalmatincev k obstrukciji, na drugi pa so sklenili Italijani radi zavlačevanja italijanske pravne predloge prehod v skrajno obstrukcijo. Vsled teh pretečnih obstrukcij je usoda državnega proračuna ogrožena. Vlada namerava zato, da predloži zbornici z ozirom nato, da poteče proračunski provizorij koncem junija, nov provizorij, ki bi naj segal do konca tekočega leta. Proti ti nameri vlada v nemških krogih precejšnja nezadovoljnost, ravno tako pri — čeških krogih, ki očitajo ministrskemu predsedniku Stürgkhu, da si tekom svojega poslovanja ni znal pridobiti zanesljive in gotove večine.

OGRSKA.

Budimpešta, 28. aprila. V vladnih poročilih se zatrjuje, da se je Lukacsu posrečilo pridobiti opozicijo zato, da bo prva seja ogrskega državnega zbora mirna, a da opozicija tudi ne bo motila delegacijskega zasedanja, a to samo pod pogojem, da bo delegacijsko zasedanje skrajno kratko.

DARDANELE.

Sofija, 28. aprila. Vsled pritožbe bolgarskih konzulatov v Turčiji, da trpi radi zaprtja Dardanel bolgarska trgovina, pripravlja bolgarska vlada protest pri turški vladi, v katerem bo zahtevala, da mora ta z ozirom na mednarodni položaj v najkrajšem času poskrbeti, da se odpre skozi Dardanele prosta pot bolgarski trgovini.

PROTI UMETNOSTI.

Zagreb, 28. aprila. Tukajšnje deželno gledališče je nameravalo prirediti operno turnejo po Dalmaciji in v Belgradu. Danes pa je vlada z ozirom na politični položaj prepovedala to turnejo.

SRBSKI POSLANEC V TURŠKI ZBORNICI.

Skoplje, 27. aprila. Z veliko večino je izvoljen poslanec v turški parlament srbski kandidat Spiro Hadži Ristić.

RAZNO.

Godba kot zdravilo. Neovrgljivo je dejstvo, da ima godba velik upliv na človeško duševno razpoloženje. Neki Amerikanec Robert Havan pa na temelju študij dokazuje, da je godba najboljši zdravnik ter je na podlagi svojih poskusov sestavil naslednje recepte: proti duševni depresiji — Wagnerjeve »Walkire« ali Dvořákov »karnevalski preludij«; proti nervoznosti kot posledici dela Smetanovo »Vltavo« in Griegove pesmi; proti duševnim boleznim — Chopinovo Etudo v G-duru, Beethovenov Patetique in Dvořákov čelo-koncert, proti duševni melanholiji Beethovenovo Pesem veselja, proti duševni onemoglosti nastali vsled alkohola priporoča glasbeni zdravnik pazno poslušanje Bachovih skladb. Pa tudi proti trenutnem razpoloženju priporoča razne zdravila, proti jezi je najbolje zdravilo poslušati zbor romarjev iz Wagnerjevega »Tannhäuserja«, proti ljubosumnosti overturo iz Wagnerjevih »Mojstrovpevcev«; proti lenobi osmo Beethovenovo simfonijo ali pa Humperdinkovo opero »Janko in Metka«. To je sicer vse lepo, a težko si predstavljamo bolnišnico, kje bi se zdravilo na tak način. Najbolje bi bilo pač, da se bolnišnice spremenijo v gledališče ali koncertne dvorane, leharne pa v trgovino z muzikalijami, kjer dobi z receptom vsak bolnik dozo predpisanih not!

* **Boj za vodo.** Iz Rima poročajo: Zaradi pomanjkanja vode je prišlo v Alcamu do velikih kravalov, pri katerih je morala končno posredovati policija. Prebivalci, predvsem žene, so skušali razdreti vodovod, ki vodi v Trapani, in napeljati vodo v svoje mesto. Ko so se množici zoperstavili karabinieri in infanterija, so bili sprejeti s kamenjem. Dva častnika in šest vojakov je bilo težko ranjenih. Tudi več demonstrantov je bilo težko ranjenih eden celo smrtno.

* **Rusko zračno brodogradništvo.** Ruski veliki knez, predsednik komiteja za zračno brodogradništvo, navaja v oklicu na prebivalstvo uspehe komiteja, katerih najbistvenejši je ustanovitev vojaške letalne šole v Sebastopolu, ki ima zaposlena 102 častnika in 200 vojakov in poseduje 55 letalnih strojev deloma kupljenih v inozemstvu, deloma pa narejenih na Ruskem. »Potrebe deželne obrambe« pa prekašajo daleč število letalcev, ki jih lahko izobražuje šola v Sebastopolu. Zategadelj so denarne žrtve od strani naroda »nujno potrebne« sicer bi Rusija izgubila drugo mesto, ki ga zavzema sedaj v zrakoplovstvu. Ruski veliki knezi, kakor kaže, nimajo nujnejših in resnejših potreb in skrbijo le za take vojaške igrarke!

* **Bombni atentat v španskem gledališču.** Iz Seville poročajo: V tukajšnjem gledališču je bila v soboto zvečer med predstavo vržena med občinstvo prvega reda bomba, ki je takoj eksplodirala. Najbližje sedeči je bil takoj mrtev, 20 drugih pa je bilo težko poškodovanih. Med občinstvom je nastala strašna panika. Vse je drvelo proti izhodu pri čemur je v gneči mnogo ljudi omedlelo. Mnogi so v tej gneči dobili take poškodbe, da so jih morali prenesti v bolnico. Napadalca, ki je izpovedal, da je anarhist, so prijeli.

* **Tiger raztrgal menažerjskega uslužbenca.** Iz Lübecka poročajo: V nekem tukajšnjem cirkusu je napadel bengalski tiger nekoga strežaja, ki vključ prepovedi vstopil v kletko. Med občinstvom je nastala strašna pa-

nika, v kateri je bilo več oseb poškodovanih. Sele po težkem boju so strežaja bestiji izrgali. Prenesli so ga težko poškodovanega v bolnico.

Odgovorni urednik Radivoj Korene.
Last in tisk »Učiteljske tiskarne«.

Spominjajte se dijaškega društva „Domovina“!

„DAN“ se prodaja v Trstu v sledečih tobakarnah:

Železnik, Sv. Ivan,
Trevisan, ulica Fontana,
Baje, ulica Geppa,
Lavrenčič, Vojašnični trg,
Pippan, ulica Fabra,
Bevk, trg Goldoni,
Gramaticopulo, ulica Barriera,
Rončelj, ulica S. Marko,
Rankel, ulica del Rivo šte. 22,
Bruna, ulica del Rivo šte. 44,
„ ulica St. Martiri,
Bilan, ulica Covana šte. 14,
Raunacher, Campo Marzio,
Retinger, ulica Grumulo,
Schimpff, državna železnica,
Geržina, Rojan,
Meže, ulica Miramar,
Magolo, ulica Belvedere,
Hreščak, ulica Belvedere,
Vivoda, Rojan,
Segulin, ulica Industria,
Sekovar, Vojašnični trg,
Schmelzer, južni kolodvor,
Ivan Treven, Bazovica pri Trstu.

Prva anončna pisarna

v Ljubljani, Franciškaška ulica šte. 8
sprejme še

dva spretna akviziterja.

Plača po dogovoru.

Del. glavica:
K 8,000.000.

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani.

Rez.fond nad
K 800.000.

Stritarjeva ulica šte. 2, (lastna hiša)

Podružnice v Spljetu, Celovcu, Trstu, Sarajevu, Gorici in Celju.

Sprejema vloge na knjižice in na tekoči račun ter jih obrestuje od dne vloge po čistih

4 1/2 %

— 344 —

— No, sedaj je še menda v vodi, je po pravil Scas Guines-ov odgovor.

— Kako gospodje, se je zavzel Gringonneur. Vi si niste na jasnem?...

— Na jasnem smo si, je dejal Ocquetonville, da je plemič Passavant preluknjan skozi in skozi, in da bi ga niti Devica Marija ne ozdravila. Pijte z nami, mojster!

Cetvorica je v kratkih duških praznila kupice in Gringonneur je pil z njimi. V glavi se mu je čudno zavrtelo, zakaj spoznal je, da je golobica Odette de Champdivers izgubljena! Trudil si je umiriti razbeljeno glavo in zmešane možgane, ali zastoni. Sedel je kakor prikovan na klopi in pil, pil...

— Deset bo skoro! je opomnil Courtheuse tovariše.

— Hudirja, odpravimo se domu, je pristavil Guines, ako nočemo pod milim nebom prenočevati.

— Torej idimo! je ukazal Ocquetonville, vstal, plačal in vsi štirje so zapustili gostilno.

Ko se je Gringonneur vzdramil iz svojih misli, je videl, da je ostal sam v krčmi. Thiband je bil že pred časom legel k počitku, le Perinet je čakal, da odide Gringonneur in da zapre krčmo.

— Plačam! je poklical natakarkja.

Vstal je, poravnal račun in odmaknil mizo od klopi, da bi izlezel iz kota. Kimal je z glavo, kakor popolnoma natrikan in oči so mu zlele apatično pred se.

Ali komaj je bil na nogah, že je zopet udaril s sedalom ob klopi, kakor da bi bil dobil silen sunek v prsi. Zobje so glasno zašklepe-

Tužnim srcem naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, da je naš iskreno ljubljeno oče, ozir. stari oče gospod

Ivan Hübscher

krojač

dne 27. t. m. ob 11. uri ponoči mirno v Gospodu zaspal.

Pogreb dragega rajnega bode v ponedeljek 29. t. m. ob 5 uri popoldne iz mrtvašnice pri Sv. Krištofu k večjemu počitku na pokopališče pri Sv. Križu

Dragega rajnega priporočamo v blag spomin.

Ljubljana, 28. aprila 1912.

Željuča rodbina Hübscher.

Učiteljska tiskarna

priporoča v nakup vsemu učitelstvu, vsem učiteljskim društvom in vsem okraj. učiteljskim knjižnicam

po vsebini in opremljenosti krasno Ganglovo knjigo:

Beli rojaki.

Elegantno vezana knjiga stane 3 K, — broširana 2 K 60 vin., s poštnino 26 vinarjev več

Naroča se v Učiteljski tiskarni v Ljubljani.

Št. 13442.

Razglas.

Mestni magistrat ljubljanski pošlje tudi letos 10 otrok v

morsko zdravilišče v Gradežu.

Sprejemajo se le v Ljubljani živeči za skrofulozo oboleli otroci v starosti od 6 do 12 let. Prošnje opremljene s potrdilom ubožnosti, zdravniškim izpričevalom in krstnim listom vložiti je do 20. majnika t. l. pri mestnem magistratu.

306

Mestni magistrat ljubljanski

dne 23. aprila 1912.

Župan:

dr. Ivan Tavčar, l. r.

Krojaštvo

Ivan Kersnič

v Ljubljani

Sodna ulica šte. 5

najnovejše mode, solidno delo, zmerne nizke cene, znano pohvalna postrežba.

Veste, kaj je novega?

da je „Sladni čaj“ edini izdelek, kateri dá

kri, moč, zdravje ter okusen zajtrk in južno

ter 50% prihranka denarja v gospodinjstvu

„Sladni čaj“, pripravljen po predpisu dr. pl. Trnkóczy-ja, se prodaja pristen pod imenom „Sladin“, katero ime je uradno zavarovano in se ne sme zamenjati s sladno kavo.

Zavitek po en četrt kg stane 50 vinarjev. Dobiva se v vseh lekarnah, drogerijah in trgovinah. — Glavne zaloge so:

v Ljubljani: lekarna Trnkóczy;

na Dunaju: v lekarnah Trnkóczy; VIII. Josefstädterstraße 25; III. Radetzkyplatz 4; V. Schönbrunnerstraße 109. — V Gradcu: Sackstraße 3. 422

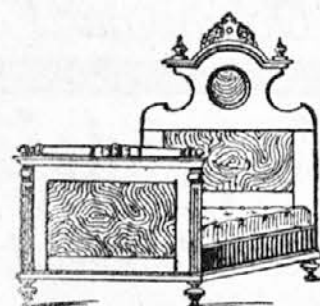
Za poletno sezijo priporoča

„Angleško skladišče oblek“, O. Bernatovič,
Ljubljana, Mestni trg šte. 5.

svojo velikansko izbiro kostumov, lahkih plaščev iz blaga, prašnih plaščev iz listra ter svilnih plaščev za dame vseh najnovejših barv. Najmodernejše obleke, klobuke in slamnike za gospode in dečke po priznani nizkih in solidnih cenah.

Zaloga pohištva in tapetniškega blaga FR. KAPUS, LJUBLJANA

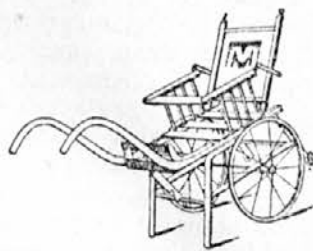
Marije Terezije cesta šte. 11, Kolizej.

Velika izbira vsakovrstnega pohištva za spalne, jedilne in gosposke sobe. Divane, otomane, žimnice, modroce iz morske trave, zmednice na peresih, podobe, zrcala

otročje vozičke

Itđ. Sprejemajo se tudi opreme hotelov.
Cene nizke! Izdelki solidni!

UČITELJSKA TISKARNA

Telefon šte. 118.

v Ljubljani, Frančiškanska ulica šte. 8.

Telefon šte. 118.

Jan Legova knjižnica: Rape: Dane. Cena 1 K.
Slapšak: Turki pri Sv. Tilnu, Ilustrovana knjižga. Cena 1-20 K.

M. Gregorič: Otroški oder, gled. igre za mladino. 1-50 K.

Štupar: 0 prvinah in spojlnah, Ilustrov. Cena 1-50 K.

Brunet: Telovadba. Cena 4 K.

Mešček: Beleške iz fizike in kemije. Cena 40 vin.

Marolt: Zgodovinske učne slike. Cena 2 K.

Vizitke

Engelbert Gangl: **Beli rojaki.**
Cena vezani knjigi K 3—, broširani K 2-60.

Kuverte s firmo

Jožef Ribičič: **Kraljestvo čebel.**
Cena vezani knjigi 80 vin.

Trgovske račune

Knjižnica Učiteljskega konvikta: Julčka Mišnjakovega zbrani spisi I, II. in III. zvezek. Cena à 1-50 K. — Rape: Mladini. Cena 1-50 K. — Gangl: Zbrani spisi. I. in II. zvezek. Cena 1-50 K.

Adamič: Slava Cesarju! Spevoigra za mladino. Cena 3 K. — Besedilo k Adamičevi spevoigri. Cena 10 vin.

Žirovnikove narodne pesmi. I. in II. zvezek. Cena à 20 vin.

Bretl: Kako si ohranimo zobe. Cena 20 vin.

Vse predpisane in potrebne šolske tiskovine.

Razni napisi na lepenkah za šole.

Novo! Popravljalna znamenja na tabelah.

Tabela o pravilnem mešanju umetnih gnojil.

Vse tiskovine za knjižnice.

Uradne tiskovine za županstva.

Vse najnovejše tiskovine za obrtno - nadaljevalne šole.

Stereotipija

Litografija

Muzikalije

Založba knjig

V „Učiteljski tiskarni“ se tiskajo: Slovenski Branik, Dan, Učiteljski Tovariš, Slovenski Ilustrovani Tednik, Rudar, Domače ognjišče, Zvonček, Popotnik, Naša Bodočnost, Gasilec, Zarja, Tobačni delavec.

— 342 —

se je sesedel na klop. Četvorica je šla mimo njega k sosednji mizi, kjer sta sedela dva moža sumljive zunanosti.

— Hola! je zakričal Ocquetonville. S potu, gospoda potepuha, proč od te mize!

Eden izmed s potepuhi ogovorjenih je pobledel in prijel za ročaj bodala, tičočega za pasom. Drugi pa ga je prijel za roko, prisilil ga, da je vstal, vrgel novce na mizo in suho rekel:

— Prav je tako. Potepuhi se morajo umakniti gospodom. Idi prijatelji, dosti sva pila danes.

Če bi bil plemič Passavant v krčmi navzoč, bi moral takoj spoznati v človeku, ki je govoril zadnje besede, poglavarja rokovančev, ki mu je v vanskem gozdiču podaril življenje in prostost.

Moža sta odšla.

Zunaj je bila že temna noč. Ulica je bila mrtva. Le sem ter tam je ležal čez ulico rumen trak, ki je padal skozi okno krčme ali kabareta.

Prekoračila sta ulico in z ročnostjo in urnostjo mačk sta splezala po zidu Passavantove podrtije, ki je stala nasproti Thibandjeve krčme. Nihče jih ni videl in nihče bi jih tudi ne vprašal, kaj imata v tej hiši opraviti.

Zapuščeno, razpadajoče, je bilo domovje Passavantovo na zelo slabem glasu in stanovanjci v okolici so smatrali to hišo za pribežališče sumljivih oseb, nekateri so celo trdili, da v hiši straši. Natančnega pa ni bilo znanega nikomur ničesar...

— 343 —

Četvorica je z velikim krikom naročila vina in Thiband se ni mogel zadosti urno obracati, da bi na mah ustregel natančnim gostom. Naročili so si polno mizo pijače in jedi ter hlastno pili in jedli; pripravljali so se in krepčali za ponočno službo...

Ob desetih zvečer je bilo določeno, da odrinejo.

— Gospoda, je vzdignil kupico Courtheuse, pijmo na zdravje gospoda Passavanta, prepričan sem, da se nas je tudi on spominjal na dnu Sene!

— Da, da, pijmo! so se posiljeno zakrohotali trije, zakaj opazka jim ni bila ljuba. Glas, ki jih je ponoči obsodil na smrt jim je še grozno zvenel v ušesih.

— Pijmo, je trčnil Scas s tovariši, in potem pustimo že Passavanta, kjer je. Hraber dečko je bil, žal mi je po njem, ali sedaj je mrtev. Sam je hotel in zgodilo se mu je.

Naj počiva v miru!

Gringonneur je pozorno vlekel na ušesa njih besede. Ko je slišal vest o smrti Passavanta, mu je pokrila blekota slednjo krpico njegove kože...

— Passavant mrtev!...

Položil si je roko na čelo, ki je bilo ledeno mrzlo in vsa pijanost je bila izgnila na mah iz njega. Sklonil se je proti sosednji mizi in je vprašal:

— Gospodje, dovolite ali sem prav slišal? Rekli ste, da je plemič Passavant mrtev!

— Da, dobro ste slišali.

Mrtev in pokopan v ribjih želodcih, moj ljubí kartopisec!

Ker se pride dandanes pri hudi konkurenci do denarja le potom

dobre reklame

svetujemo vsem, ki hočejo kaj kupiti ali prodati, ali ki iščejo službe, da naj inserirajo v izbornem in zelo razširjenem slovenskem neodvisnem dnevniku

„DAN“

ker ima to inseriranje gotov uspeh.

Oglase za „DAN“ sprejema po najnižjih cenah „Prva anončna pisarna“ v Ljubljani, Frančiškanska ulica šte. 8, katera daje radevolje tudi vse za to potrebne informacije.